

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen
Stortinget
Postboks 1700, Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/4489-

30. januar 2024

Svar på representantforslag 59 S (2023-2024) fra Mímir Kristjánsson, Sofie Marhaug, Tobias Drevland Lund og Geir Jørgensen om å forlenge permitteringsordningen og holde byggeaktiviteten oppe for å beholde fagarbeidere i byggenæringen

Jeg viser til brev fra Arbeids- og sosialkomiteen av 15.12.23. Komiteen ber meg vurdere representantforslag 59 S (2023-2024):

1. Stortinget ber regjeringen umiddelbart forlenge permitteringsperioden for bygg- og anleggsbransjen og eventuelle andre konjunkturutsatte bransjer som opplever særlig stor nedgang i aktiviteten som følge av økte kostnader.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan myndighetene kan sikre at aktiviteten og sysselsettingen i byggenæringen opprettholdes, slik at næringen ikke mister fagarbeidere og at det bygges et tilstrekkelig antall nye boliger.

Svar:

Det første forslaget, som omhandler permitteringsregelverket, har mitt departement ansvaret for og jeg kan gi min vurdering. Det andre forslaget, som mer generelt peker mot tiltak som kan påvirke aktiviteten i byggenæringen, har jeg forelagt finansministeren som har gitt innspill.

Kommentar til forslag 1:

Permitteringsregelverket er et viktig virkemiddel i den økonomiske politikken. Adgangen til å permittere gir bedriftene fleksibilitet til å tilpasse arbeidsstokken ved midlertidig lavere aktivitet, og avlastar dem for lønnskostnader i slike perioder. Permitteringsregelverket bidrar dermed til at bedriftene kan holde på viktig kompetanse gjennom en kortvarig periode med lav aktivitet. Muligheten til å permittere støtter opp om regjeringens ambisjoner om at faste

ansettelser skal være hovedregelen i arbeidslivet. Samtidig må permitteringsregelverket ikke bidra til å binde opp arbeidskraft. Arbeidskraft er en knapp ressurs vi må forvalte på en god måte. Utformingen av permitteringsregelverket innebærer derfor en avveining mellom ulike hensyn. Denne avveiningen påvirkes også av den økonomiske situasjonen. Det er grunnen til at permitteringsregelverket har blitt endret en rekke ganger. Dagens regelverk innebærer at bedriftenes lønnsplikt opphører etter 15 dager og inntreer igjen etter 26 uker.

De siste ti årene har sysselsettingen i bygg og anlegg vokst klart raskere enn i resten av økonomien, og antall sysselsatte i denne næringen er betydelig høyere enn før pandemien. Men byggenæringen er konjunkturutsatt og opplever ofte større svingninger i aktiviteten enn mange andre næringer. Næringen har derfor også i større grad merket oppbremsingen i norsk økonomi gjennom det siste året enn mange andre. I Norges Banks regionale nettverk rapporterer bygge- og anleggsbedriftene om redusert ordreinngang og lavere produksjon. Boligbyggingen har kommet kraftig ned og salget av nye boliger har vært svært lavt det siste året.

Likevel er nivået på aktiviteten og sysselsettingen i bygge- og anleggsnæringen fortsatt høyt. Ifølge tall fra nasjonalregnskapet var det sysselsatt 261 500 personer i 3. kvartal i fjor i denne næringen, justert for sesongvariasjoner. Sysselsettingen innen bygge- og anleggsvirksomhet nådde en topp i begynnelsen av 2023, før den ble noe redusert fram til 3. kvartal i fjor. Det var da likevel sysselsatt 3 000 flere enn gjennomsnittet i 2022 og hele 15 000 flere enn i 4. kvartal 2019, dvs. rett før pandemien.

Sysselsettingsnedgangen i bygge- og anleggsnæringen har trolig blitt dempet av at omfanget av innleid arbeidskraft har gått ned. Fra 3. kvartal 2022 til 3. kvartal 2023 gikk antall bygge- og anleggsarbeidere¹ innen utleie av arbeidskraft ned med om lag 4 400 personer, noe som må ses i sammenheng med innstramminger i regelverket for innleie av arbeidskraft i byggenæringen som ble iverksatt i fjor.

Den registrerte arbeidsledigheten blant bygge- og anleggsarbeidere har økt noe det siste året, men fra et lavt nivå, og ledigheten er fortsatt lavere enn før pandemien. I desember 2023 var det registrert 7 400 helt ledige bygge- og anleggsarbeidere, tilsvarende 3,0 prosent av arbeidsstyrken, en økning på 2 100 personer fra samme tid året før. Til sammenligning var 3,3 prosent av bygge- og anleggsarbeidere registrert som helt ledige i desember 2019.

Ved inngangen til 2024 melder fortsatt mange bedrifter om mangel på arbeidskraft. Regjeringen har i Nasjonalbudsjettet 2024 lagt til grunn stor stabilitet i sysselsetting og arbeidsledighet. Situasjonen i norsk økonomi slik den framstår nå, tilsier ikke at permitteringsregelverket bør endres.

Av flere grunner kan vi heller ikke innføre nye særlige permitteringsregler for utvalgte næringer. Næringspolitikken skal legge til rette for at lønnsomme bedrifter og arbeidsplasser kan etableres og vokse. Særlige permitteringsregler for deler av arbeidslivet vil kunne hemme

¹ Lønnstakere som tilhører yrkesfeltet 71 Byggarbeidere, samt 1323 Ledere av bygge- og anleggsvirksomhet, 3123 Arbeidsleder, bygg og anlegg, 7411 Elektrikere, 8342 Anleggsmaskinførere, 9313 Hjelpearbeidere i bygg og 9312 Hjelpearbeidere i anlegg

nødvendig flyt av arbeidskraft til de sektorene der behovene for arbeidskraft er større. Det vil svekke omstillingsevnen i økonomien. For det andre ville en slik diskriminering kunne være i strid med statsstøtteregelverket som gjelder innenfor EU/EØS-området.

Regjeringen har som tidligere nevnt god dialog med næringen, og både finansministeren, næringsministeren, kommunal- og distriktsministeren og jeg har hatt møter med bransjen, både på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden om situasjonen. Vi har stor forståelse for at næringen opplever situasjonen som krevende. Vi vil fortsette å holde god kontakt med næringen om utviklingen i bransjen fremover.

Kommentar til forslag 2:

Representantene ber videre regjeringen fremme forslag som kan sikre at aktiviteten og sysselsettingen i byggenæringen opprettholdes. Bygg og anlegg er en viktig næring, og vi har vært opptatt av å holde oppe aktiviteten. I forbindelse med statsbudsjettet for 2024 er det flere tiltak som bidrar til økt aktivitet i bygge- og anleggsnæringen. Eksempelvis er det prioritert midler til en rekke samferdselsprosjekt innen vei og jernbane, Husbankens lånerammer har økt med 8 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2023, og vi har økt bevilgninger til energieffektivisering, blant annet gjennom å øke bevilgningene til Enovas arbeid med 880 mill. kroner.

Finanspolitikken er godt tilpasset konjunktursituasjonen, og den økonomiske utviklingen de siste månedene tilsier ikke at det er behov for særskilte tiltak for å stimulere til økt aktivitet og sysselsetting. Arbeidsmarkedet er fortsatt stramt, med lav arbeidsledighet og mange ledige stillinger. Etter en samlet vurdering mener vi at det ikke er behov for nye tiltak som stimulerer til aktivitet i byggenæringen nå. Regjeringen følger situasjonen nøye og vil vurdere om det er behov for nye tiltak i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2024.

Med hilsen

Tonje Brenna